

TÜRKİYE'NİN SESSİZ BÜYÜYEN PAZARI : KAZAKİSTAN

Ziyaretçi Sayısında Rekor Artış

Türkiye'nin son yıllarda hızlı büyüyen, ama adından çok da sözettirmeyen bir pazarı Kazakistan. 2002-2009 yılları arasında Kazakistan'dan Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısında yüzde 401.1 oranında rekor bir artış gerçekleşmiş. Bu yılın ilk on ayında Kazakistandan ülkemize gelen turist sayısı %14.93 oranında artarak 231 bin 178 olarak gerçekleşmiştir. Dünyanın en önemli gaz ve petrol rezervlerine sahip ülkesi olan Kazakistan ekonomisinde, enerji sektöründeki büyüme, ekonomik reformlar, artan yabancı yatırımı ile 2002-2007 yılları arasında ekonomide yıllık % 8 gibi ciddi büyüme yaşanmış. Büyümeye bağlı olarak, kişi başına düşen milli gelirdeki artışla beraber, seyahat edenlerin sayısında da gözle görülür yükselme meydana gelmiş.

Ülkemize Ziyaretçi Sayısı (Ocak-Aralık)	Gelen Sayısı	Kazak (Ocak-Aralık)
2002		43 793
2003		65 092
2004		83 404
2005		106 196
2006		135 637
2007		195 219
2008		213 072
2009		219 445
2010		247 784
Değişim 002/2010		465.80%

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre 2003 yılında 2 milyon 300 bin kişi yurtdışı seyahati gerçekleştirirken, bu rakam 2006 yılında 3 milyon 800 binlere ulaşmış.

Bununla birlikte petrol fiyatlarında meydana gelen düşme ve dünya ekonomisinde yaşanan global kriz nedeniyle Kazakistan ekonomisi 2008 yılında geçmiş yıllardaki performansını yakalayamadı ve büyüme hızı % 5'e geriledi. Kişi başı gelirlerde meydana gelen gerilemeyle birlikte yurtdışı seyahatlerde de azalma yaşanması bekleniyor. Bu durum Türkiye'ye gelişlerde de dikkat çekiyor. Turizm Bakanlığı sınır istatistiklerine göre bu yılın Ocak-Şubat döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,56 oranında gerileme söz konusu. Bununla birlikte, sektörde önümüzdeki aylarda bu pazardan gelenlerin sayısında yeniden yükselişe geçileceği yönünde görüş mevcut. Bunun nedeni de,

Türkiye'ye gelen Kazak tüketicilerin ağırlıklı olarak yüksek gelire sahip olması ve bu segmentin ekonomik krizden çok da etkilenmiyor oluşu.

Farklı Destinasyonlar Tanıtılabilir

2006 yılı, Turizm Bakanlığı konaklama istatistiklerine göre, Kazak vatandaşlarının yüzde 45,6'sı İstanbul'da konaklama yaparken, yüzde 43,2'si ise Antalya'yı tercih etmiş. Diğer şehir ve bölgelerin payı ise oldukça az.

Kazakistan çalışan TÜRSAB üyesi bazı seyahat acentalarına göre, Kazaklar'ın Türkiye konusundaki bilgileri belli destinasyonlarla sınırlı. Bu nedenle genellikle hep aynı destinasyon ya da ürünler tercih ediliyor.

Kazakistan'dan Türkiye'ye gelenlerin sayısının artarak büyüdüğüne dikkat çeken acentalar, bu sayının çok daha fazla artabileceğini, ancak bunun için devlet destekli ve market odaklı tanıtım yapılması gerektiğini belirtiyorlar. Kazakistan pazarının, seyahat acentalarının bireysel çabalarıyla Türkiye pazarında bu noktaya geldiğini söyleyen acentalar, oysa bu pazarın rakip ülkelere bırakılmayacak kadar önemli olduğunu ve çok daha ciddi çalışmalara ihtiyaç duyduğunu söylüyorlar. Acentalar, lüks müşteri profiline sahip bu ülkenin, son yıllarda Dubai, Uzakdoğu ülkeleri gibi bazı pazarların dikkatini çektiğini ve agresif tanıtımlarla, Kazakistan pazarında ciddi yer edindiklerine dikkat çekiyorlar.

Lüksü Seviyorlar

Genellikle 5 yıldızlı otelleri ve ultra her şey dahil sistemini tercih eden Kazak müşteriler, diğer pazarlardan farklı olarak otelde tıkalı kalmayı sevmiyorlar. Ağırlıklı olarak çocuklu aileler olarak seyahat eden ve kültürel yakınlık nedeniyle kendilerini Türkiye’de yabancı hissetmeyen Kazaklar, alışveriş yapmaktan, etrafı dolaşmaktan büyük keyif alıyorlar. Acentalara göre, bu ülkeden turist çekmek tek başına yeterli değil. Diğer BDT ülkelerine göre daha fazla harcama yapan Kazaklar, konaklama dışında lüks yeme-içme, eğlence, ulaştırma gibi hizmetlere de ihtiyaç duyuyorlar. Bu nedenle, Kazakların bu beklentilerine cevap verebilecek çalışmaların da yapılması gerekiyor.

Acentalar tarafından, bu pazara yönelik dile getirilen en önemli sıkıntılardan bir tanesi ulaştırma alanında. Tarifeli uçak seferlerinin yeterli düzeyde olmamasının sıkıntı yarattığını belirten acentalar, THY’nin Kazakistan - Türkiye tarifeli uçuşlarının artırılmasının iki ülke arasındaki turizm ilişkilerini geliştireceğini ifade ediyorlar.

Kazakistan Turizm Endüstrisi

2006 yılına kadar Kazakistan’da turizm, Sağlık, Kültür ve Eğitim Bakanlığı altındaki Turizm Komitesi’nce yürütülüyordu. 2006 yılında Kazakistan Turizm ve Spor Bakanlığı’nın kurulmasıyla endüstri bu bakanlığa bağlanmış oldu.

Kazakistan, turizm olgusunu hukuki bir zemine oturtmak amacıyla 1992 yılında bir yasa çıkarmış. Yasa, turizmle bağlantılı ekonomik, sosyal ve organizasyonel bütün aktiviteleri kapsıyor. Bunun yanında, ülkede turizmle ilgili birçok kararname de bulunuyor. Bunların arasında, turizm lisanslarına yönelik kararname de var. Kazakistan Cumhuriyeti, 1993 yılında turizm endüstrisinin geliştirilmesi amacıyla “Ulusal Program” oluşturmuş. 1997’de ise 2030 yılına kadar uzanan bir turizm stratejisi geliştirilmiş.

Kazakistan turizmi ülke GSMH’sine yüzde 5 katkısı bulunuyor. Bununla birlikte Euromonitor adlı araştırma kuruluşundan verilen bilgiye göre, turizm hareketlerine ülkenin güçlü sektörleri gaz ve petrol endüstrisi yön veriyor. Ülkeye gelenlerin büyük bir çoğunluğunu bu alanda yatırım yapmak isteyen yabancıların iş seyahatleri oluşturuyor. Bu nedenle de son yıllarda gerek ulaştırma gerekse konaklama sektörü yatırımlarında ciddi gelişmeler sözkonusu.

Kazakistan, turizmde daha çok İpek Yolu ve eko turizmde öne çıkmaya çalışan bir ülke.

Kazakistan’ın önemli turizm organlarından biri olan KTA (Kazak Turist Birliği), 1999 yılında kurulan ve kar amacı gütmeyen bir kuruluş. 100’e yakın üyesi arasında Kazakistan Otel ve Restoranlar Birliği (KAGIR), tur operatörleri, sigorta şirketleri, havayolları üniversiteler ve bazı medya kuruluşları bulunuyor.

Turizm Göstergeleri

Dünya Turizm Örgütü’nden alınan bilgiye göre 2006 yılında 4 milyon 707 bin kişi Kazakistan’ı ziyaret etmiş. Aynı yılın turizm geliri ise 973 milyon dolar olarak gerçekleşmiş.

Kazakistan Turizm Göstergeleri				
	2003	2004	2005	2006
Ziyaretçi Sayısı x 1000	3,237	4,291	4,365	4,707
Turizm Geliri x milyon dolar	638	793	801	973
Yurtdışına Çıkanların Sayısı x 1000	2,374	3,915	3,004	3,688
Turizm Harcaması x milyon dolar	783	917	940	1,060
Yatak Kapasitesi (2008: 46 bin)	22,172	24,257	33,399	43,045

Kaynak: Dünya Turizm Örgütü

Çeşitli kaynaklardan verilen bilgiye göre Kazakistan incoming rakamlarının büyük bir çoğunluğunu iş seyahatleri yapanlar oluşturuyor.

Kazakistan ekonomisinde son yıllarda yaşanan olumlu gelişmeler, ülkede yurtdışı seyahat motivasyonlarında artışa neden oldu. 2003 yılında 2 milyon 374 bin olan yurtdışı seyahat sayısı 2006 yılında 3 milyon 688 bine ulaştı. Yurtdışı seyahat harcamalarında düzenli artış sözkonusu.

Kazakistan'ın yatak kapasitesinde de 2003 ve 2006 yılları arasında ciddi gelişmeler olduğu dikkat çekiyor. 2008 yılı verilerine göre Kazakistan'ın yatak kapasitesi 46 bine ulaşmış bulunuyor.

Kazakistan İle Ticari İlişkiler

Kazakistan, Türkiye'nin Orta Asya Türk Cumhuriyetleri içinde en fazla yatırımının bulunduğu ülkedir. 2004 yılı verilerine göre Türk yatırımları 92,1 milyon dolar düzeyinde. DEİK'ten alınan bilgiye göre ülkede yaklaşık 250 Türk sermayeli şirket faaliyet gösteriyor. Bunların % 70'i tamamen Türk sermayeli, % 25'i Kazak firmaları ile ortak, diğer % 5 ise çokuluslu şirketlerle ortaklık şeklindedir. Ülkedeki Türk sermayesinin % 90'ı 12 büyük şirkete ait olup, geri kalanları ağırlıklı KOBİ'lerden oluşuyor. Çeşitli kaynaklardan elde edilen verilere göre hizmet sektörünün % 50'sini Türk sermayeli kuruluşlar oluşturuyor. Petrol, telekomünikasyon, otel işletmeciliği, eğitim, bankacılık toplam sermaye stoğunun yüzde 80-90'ını oluşturuyor. 5 yıldızlı Okan International Astana Hotel, Rixos President Astana, Intercontinental Almata Kazakistan'da hizmet veren önemli Türk turizm işletmeleri. DEİK Kazakistan Bülteni'nde yer alan bilgiye göre Türk firmalarının Kazakistan'da tamamladıkları başlıca projeler şunlar: Astana Uluslararası Havaalanı, Parlamento Binası, Cumhurbaşkanlığı konutu, Intercontinental Almata, Okan Intercontinental Astana, Çocuk Rehabilitasyon Merkezi, Ulusal Müze, Devlet Konukevi, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Astana Kız Kuleleri, GSM telekomünikasyon altyapısı, Tengiz-Novorossisk boru hattının Kazakistan'daki bölümü, alısveris merkezleri, karayolları ve fabrikalar.

Yüzölçümünün Büyüklüğüne Rağmen, Nüfusu Az

Resmi adıyla Kazakistan Cumhuriyeti, dünyanın en büyük yüz ölçümüne sahip ülkelerinden biridir. 1991 yılında bağımsızlığına kavuşan ülkenin kuzeyinde Rusya Federasyonu, batısında Rusya Federasyonu ve Hazar Denizi, doğusunda Çin Halk Cumhuriyeti, güneyinde Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan bulunuyor.

Dünyanın en önemli gaz ve petrol rezervlerine sahip ülkesi olan Kazakistan, maden ve mineraller açısından da oldukça zengin.

Önemli turizm merkezleri

Güney Kazakistan: Almata, Jambyl, Kyzylorda bölgeleri antik kültür ve tarihiyle ünlenmiş yerler. Almata 70 yıl boyunca ülkeye başkentlik etmiş bir şehirdir. Tarihi eserleriyle ünlüdür. Ahmet Yesevi Türbesi şehrin en önemli eserlerindedir. Taraz ise ülkenin en geniş turizm şehridir ve ünlü İpek Yolu üzerinde yer almaktadır. Şehirde 450'den fazla arkeolojik eser bulunmaktadır. Aulie-Ata, Babadzha-Hatun şehrin ilk türbelerindedir.

Avcılık, kayak, dağcılık bölgenin önemli turistik aktivitelerindedir. Batı Kazakistan su sporları ile ünlüken, Kuzey Kazakistan'da ise sağlık turizmine yönelik birçok tesis bulunmaktadır.

GENEL BİLGİLER

Resmi Adı : Kazakistan

Yönetim Biçimi : Cumhuriyet

Başkenti : Astana

Başlıca Kentleri : Astana, Almatı, Karaganda, Şımkent, Kızılorda, Aktöbe

İdari Yapı : 14 Bölge ve 3 Şehir

Devlet Başkanı : Nursultan Nazarbayev

Başbakan : Karim Masimov

Nüfusu : 15 milyon 300 bin

Resmi Dili : Kazakça

Etnik Yapısı : Kazak (%53.4), Rus (%30), Ukraynalı (%3.7), Özbek (%2.5), Alman (%2.4), Uygur (%1.4)

Komşuları : Rusya, Çin, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan

GSYH: 141 milyar dolar

Kişibaşı GSYH: 11 500 dolar >>